

Evoluția ideii de unitate la români

Făurirea statului național unitar român în 1918 este rezultatul firesc al luptelor seculare și neîntrerupte duse de poporul român pentru libertate și independență. Înfruntând vitregiile aspre ale istoriei, masele populare largi, forțele înaintate au dat numeroase jertfe pentru a-și afirma voința fermă de a trăi liber și neatârnat, pentru unitate de stat, pentru progresul material și spiritual al țării.

Generații de-a rândul, poporul nostru a fost nevoit să poarte o luptă necontenită pentru apărarea pământului strămoșesc, să înlocuiască, adesea, uneltele de muncă cu spada, pentru a-și asigura condițiile necesare dezvoltării sale materiale și spirituale. Zbuciumata, dar glorioasă noastră istorie stă mărturie grăitoare unui adevăr incontestabil, acela că, în pofida tuturor greutăților pe care poporul român le-a întâmpinat din partea marilor puteri cotropitoare, lupta pentru apărarea dreptului de libertate, unitate și neatârnamare reprezintă o constantă a existenței sale.

Istoria poporului român demonstrează cu pregranță că asuprirea străină poate întârzia pentru o vreme dezvoltarea unui popor, dar nu-i poate stinge voința demnă de libertate națională și de dreptate socială, aspirațiile spre civilizație. Poporul român a adunat de-a lungul veacurilor strălucite dovezi ale hotărârii sale nestrămutate de a-și croi în pofida tuturor vicisitudinilor, o viață liberă și demnă într-o țară neatârnată și independentă.

Lupta necurmată pentru dezvoltarea de sine stătătoare, pentru libertate și neatârnamare constituie trăsătura caracteristică fundamentală a întregii istorii a poporului nostru, determinând însuși modul lui de existență, concepțiile și idealurile sale. Necurmatale bătălii, pe care poporul nostru a fost nevoit să le poarte de-a lungul timpului, ca și jafurile și agresiunile distrugătoare, la care a fost supus, eforturile de refacere, birurile pe care a trebuit să le plătească au avut repercusiuni negative asupra dezvoltării sale, au îngreunat și încetinit evoluția sa economică și socială, au determinat rămânerea sa în urmă. Toate aceste lupte și suferințe l-au oțelit, i-au călit voința și dărzecia, i-au sporit dragostea de țară, i-au întărit hotărârea de a nu ceda în fața nici unei greutăți, de a nu pregeta în fața nici unei jertfe pentru apărarea patriei. Nu există palmă de pământ care să nu fi fost udată cu sângele moșilor și strămoșilor noștri, în lupta pentru libertate și neatârnamare, pentru progres economic și social¹.

Cu prețul unor lupte grele și sub conducerea unor personalități remarcabile ca: Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Vlad Țepeș, Ștefan cel Mare, Radu de la Afumați, Petru Rareș, Ioan Vodă, Mihai Viteazul, Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir, românii s-au opus cu strășnicie tendințelor expansioniste ale monarhiilor feudale vecine și au apărat cu dărzecie independența în calca expansiunii, contribuind prin aceasta la apărarea civilizației europene.

În focul luptei pentru independență și neatârnamare se conturează tot mai clar necesitatea imperioasă a făuririi unui front comun al Țărilor Române și a înfăptuirii politice a acestora. Primejdia instaurării dominației otomane a impus voievozilor celor trei țări românești să-și canalizeze forțele, să se bizuie pe potențialul uman și material ale aceluiași neam. Astfel, în prima jumătate a sec. al XV-lea cele trei țări române au fost atrase sub autoritatea militară a lui Iancu de Hunedoara, voievodul Transilvaniei, regent al Ungariei, „Căpitan” al Țării Românești și „părinte” al Moldovei, românii din sudul și răsăritul arcului carpatic vedeau în Iancu de Hunedoara pe conducătorul care îi putea salva de primejdia turcească; ei vroiau să-și unească forțele cu Transilvania într-o singură țară².

Speranțele tuturor românilor, în a doua jumătate a secolului al XV-lea de a rezista presiunilor cotropitoarelor turci s-au îndreptat spre Ștefan cel Mare, domnitorul Moldovei, pe care-l socoteau „Ales și trimis de Dumnezeu pentru cărmuirea și apărarea lor”. Prin politica și autoritatea sa, timp de aproape cinci decenii (47 de ani) în Moldova, Ștefan cel Mare a exercitat o puternică autoritate asupra Țării Românești și a Transilvaniei, considerându-le ca țări ale sale, sprijinindu-se în politica externă și pe forțele acestora.

Domnii și voievozii români, Radu de la Afumați, Petru Rareș, Ioan Vodă, au continuat această tradiție și în secolul al XVI-lea, ea culminând în 1600 cu unirea tuturor românilor sub **Mihai Voievod Viteazul**, când se intitula: „Io Mihai Voievod din mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești și al Ardealului și a toată țara Moldovei”, consfințind unirea politică a tuturor românilor. Unirea celor trei Țări Românești sub o singură cărmuire a avut urmări însemnate. Ea a sporit prestigiul Țărilor Românești și a lui Mihai Viteazul însuși în fața Europei, a întărit ideea unității etnice și cea a unității politice a poporului român, a sporit puterea de rezistență a popoarelor din sud-estul Europei în fața asupririi turcești. Statul unit român devenea o forță politică care, datorită poziției sale, avea misiunea să lanseze marea campanie antiotomană. Unirea înfăptuită de Mihai a cauzat o mare neliște și îngrijorare în tabăra dușmanilor, la curtea Vienei și poloneză, la Poarta otomană și în sânul nobilimii din Transilvania, care unindu-și forțele a dus la asasinarea lui Mihai la 19 august 1601 pe câmpia de la Turda, la căderea unirii înfăptuite cu sabia sa. Actul realizat de Mihai Viteazul în 1600 a deschis perspective noi vieții politice a poporului român pe linia evoluției sale ca națiune. Ea a sugerat ideea unui stat românesc în limitele întinderii demografice a poporului și a întărit încrederea în posibilitatea realizării lui în viitor. Actul lui Mihai Viteazul s-a transformat într-un permanent îndemn și a căpătat valoare de simbol în lupta de eliberare națională, în secolele următoare până la 1 Decembrie 1918, când s-a realizat desăvârșirea unității statale a poporului român.

Acțiunea de unificare a Țărilor Române, inițată și condusă de Mihai Viteazul s-a răsfrânt ca un ecou prelung chiar în secolul al XVII-lea, când o seamă de planuri sau chiar încercări de a păși pe drumul croit de marile domnuri vor apare adesea în politica principilor și domnilor: Ștefan Bocskay, Gabriel (Gábor) Bethlen, Gheorghe Rákóczi I și Gheorghe Rákóczi II, Matei Basarab, Radu Șerban, Vasile Lupu, Mihnea al II-lea, Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu, Dimitrie Cantemir etc. Aceștia vor încerca fie pe calea tratatelor de alianță, fie pe calea cuceririi cu forța armelor, să aibă sub suzeranitatea lor Moldova, Țara Românească și Transilvania, să gândească chiar posibilitățile de făurire a „*Daciei Române*”³.

În decursul luptelor îndelungate și necurmăte, la care a fost supus poporul român, s-a dezvoltat puternic conștiința originii comune a românilor, precum și conștiința necesității unirii lor într-un singur stat al Moldovei, Țării Românești și Transilvaniei. Un rol deosebit în fundamentarea științifică a ideii unității de neam, de origine etnică și limbă a tuturor românilor l-au avut cronicarii și învățații poporului român din cele trei provincii românești: Grigore Ureche, Miron Costin, Constantin Cantacuzino, Dimitrie Cantemir ș.a. Reflectând într-o formă superioară unele elemente fundamentale ale conștiinței de neam a poporului român, ca originea comună a tuturor românilor, unitatea lor etnică și comunitatea de teritoriu, ca și necesitatea ridicării lor la rang de popor liber prin înlăturarea dominației străine, operele marilor cronicari au adus un substanțial aport la afirmarea viguroasă a poporului român, a potențialelor sale creatoare, la maturizarea conștiinței de sine. Consider că aceste idei pot cel mai bine să fie exemplificate în opera lui Dimitrie Cantemir, „*Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*”, când spune: „*Hronicon a toată Țara Românească (care apoi împărțită în Moldova, Muntenescă și Ardealul) din descălecatul ei de Traian împăratul Râmului și pentru românii care de atunci într-însă așezându-se între aceeași și până acum neconținut lăcuiesc*”. Marele cărturar arată că dacii și romanii „*sunt moșii și strămoșii noștri a moldovenilor, muntenilor, ardelenilor și a tuturor oriunde se află a românilor*”⁴. Totodată operele cronicarilor au contribuit la consolidarea premiselor care au stat la baza apariției în secolul al XIX-lea a ideilor de unitate politică a tuturor românilor.

Veacul al XVIII-lea, „*Marele veac*”, veacul dominat de ideologia luminilor, a însemnat urcarea unei trepte însemnate spre unitate națională. Programe politice, reforme sociale, opere de mare valoare, mai ales în domeniul limbii și istoriei, școli de diferite grade și structuri, orașenești și chiar sătești, fiecare și mai ales toate împreună au contribuit la propagarea ideii de unitate, într-un grad superior, care coboară din sfera cercurilor intelectuale și pătrunde tot mai mult în conștiința populară. Mișcarea pentru emancipare și unitate națională capătă dimensiuni noi prin Școala Ardeleană, ca și prin asociațiile culturale și politice din Muntenia și Moldova. Cuvintele **Dacia**, **Daco-România**, deveniseră un manifest în publicațiile istorice și literare ale epocii. Reprezentanții Școlii Ardelene: Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Ion Budai-Deleanu au așezat națiunea și aspirațiile sale pe temeiurile solide ale istoriei și limbii, au fundamentat din punct de vedere științific năzuințele poporului român pentru libertatea și unitatea națională, au pregătit generațiile următoare în spiritul dragostei de neam, al mândriei și demnității naționale, au creat atmosfera care a dat naștere unei întregi pleiade de luptători patrioți pentru idealul național al poporului român ca: Tudor Vladimirescu, Gheorghe Lazăr, Gheorghe Asachi, Ion Eliade-Rădulescu, Nicolae Bălcescu, Mihail Kogălniceanu, Alexandru Ioan Cuza, Vasile Alecsandri, Simion Bărnuțiu, Avram Iancu, Gheorghe Barițiu, Timotei

Cipariu etc, care nu și-au preocupat nici un efort, unii sacrificându-și viața pentru progresul patriei.

În referirile sale, Samuil Micu judeca în cuvinte aspre dezbinarea politică dintre Țara Românească și Moldova care pentru popor n-a putut avea decât urmări nefaste: „*mai bine ar fi fost să nu fie despărțită ei în deo domnie ci și Țara Românească și Moldova sub un stăpânitoriu să fi fost, ca și așa putere le ar fi fost mai tare și nici turcii, și nici alte neamuri nu iar fi biruit dar despărțiți se strica unii pe alții*”⁵.

Gheorghe Șincai, subliniind originea comună, vechimea și continuitatea românilor, potența în mintea cititorilor ideea unității lor etnice, mai ales când scria că românii nu au o țară sau două, ci mai multe „*au de obăduiesc, precum este Moldova și Țara Românească, au le locuiesc de sine, cum este Bucovina sau împreună cu alte neamuri, precum sunt Ardealul, Banatul, Maramureșul și alte varmeghii*”⁶.

Dimitrie Țichindeal sublinia că românii constituie o singură „*mărită nație daco-românească*”, iar Ion Budai-Deleanu, referindu-se la unitatea poporului român din cele trei provincii românești, scria: „*am găsit cu cale am întinde vorbirea și la regiunile învecinate, precum și la România (Țara Românească) și Moldova pentru că de una parte aceste provincii formau Dacia veche, iar de alta așa se asemenea între sine încât parcă formează o singură țară și că sunt menite pentru un singur popor și pentru o singură domnie*”. Corifeul Școlii Ardelene spunea că „*preștiut lucru este că fișticare român la întrebarea de ce neam este va răspunde eu-s român*”⁷.

Petru Maior vorbind despre „*Dachia*” nu uita să înșire toate teritoriile locuite de români: „*Transilvania, Banatul, Țara Românească și Moldova până la Dunăre*”, accentuând că cel ce le stăpânește este un „*neam mult*”, românii adică, „*romani adevărați din romani adevărați*”. Maior exalta patriotismul, iubirea de pământul „*întru care sânt născuți și crescuiți și unde oasele părinților și a moșilor celor răposați se odihnesc*”, ceea ce îndeamnă „*pre oameni a-și iubi patria sa și bucușii a rămânea într-însa*”⁸.

Românii din Transilvania și Banat continuă lupta de eliberare socială și națională prin elaborarea, semnarea și trimiterea documentului intitulat „*Supplex Libellus Valachorum in Transilvaniae*” în martie 1791 împăratului Leopold al II-lea, care l-a trimis la rândul lui dietei din Transilvania. Aceasta a respins memoriul. În Supplex românii cereau să nu li se mai spună românilor tolerați; națiunii române să i se dea toate libertățile civile și politice; să aibă deci locul între celelalte națiuni pe care l-a avut înainte de 1437, când s-a făcut acea „*Unio trium nationum*” (adică a nobililor unguri, a sașilor și a secuilor); Cleul, nobilimea română și țărâtimea să se bucure prin urmare de aceleași drepturi și avantaje ca și cele trei națiuni; numiri în funcțiuni publice și în dietă proporțional cu numărul locuitorilor de fiecare naționalitate; în toponimie, paralel cu numirile ungurești și germane, să se accepte și numirile românești; să se îngăduie ținerea unui congres național românesc care să-și aleagă delegați spre a reprezenta poporul românesc, unde va fi nevoie.

Mișcarea în legătură cu Supplexul din 1791, revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu, revoluția burghezo-democratică de la 1848-1849, reprezintă mari momente ale istoriei în lupta pentru libertate și dreptate socială, pentru afirmarea drepturilor naționale ale poporului român. Ele au exprimat hotărârea transilvănenilor, muntenilor, bănățenilor, bucovinenilor și moldovenilor de a realiza unirea lor în cadrul frontierelor unuia și aceluiași stat

național și independent. Subliniind acest fapt ilustrul cărturar și revoluționar Nicolae Bălcescu scria în 1850: „unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbaților noștri cei mari, care întrupară în sine individualitatea și cugetarea poporului, spre a o manifesta lumii. Pentru dânsa ei trăiră, munciră, suferiră și muriră. Pentru dânsa Mircea cel Bătrân și Ștefan cel Mare se luptară toată viața lor îndelungată și traseră asupra năvălirii îngrozitoare a turcilor; pentru dânsa Mihai Viteazul cade ucis în câmpul Tordei, pentru dânsa Șerban Cantacuzino bea otravă, pentru dânsa Horea moarte cumplită pe roată suferă”¹⁰.

Idealul de unire a românilor s-a conturat tot mai clar în timpul revoluțiilor din 1821 și 1848-1849.

Pe lângă profundul caracter social revoluția din 1821 a avut și unul național. Ea a exprimat și aspirațiile naționale ale norodului, chiar dacă conducătorul ei nu vorbește de unirea Moldovei cu Țara Românească într-un singur stat. Tudor cheamă la unire „într-un gând și glas cu moldovenii, la luptă comună pentru dreptățile și privilegiile ce din vechime au avut această țară”¹¹. Temeiul acestei uniri este nu numai lupta pentru „dreptățile comune Moldovei și Țării Românești ci și faptul că atât moldovenii cât și muntenii sunt de un neam și de o lege”. Așa se exprima el într-o scrisoare din 5 aprilie 1821 către mitropolitul Țării, Dionisie Lupu, și vistierul Alexandru Filipescu Vulpe: „Mai cu dinadins trebuință urmează să aveți corepondențe cu dumnealor boierii moldoveni ca unii ce suntem de un neam și de o lege și sub aceeași stăpânire și ocrotiți de aceeași putere fiind la un gând și într-un glas cu Moldova, să putem câștiga deopotrivă dreptățile acestor principaturi ajutându-ne unii pe alții”¹².

Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu a prilejuit ample manifestări ale sentimentului național la țărani din Transilvania care așteptau pe crăișul Tudor să sfârșească „cu boierii din Țara Românească pentru a veni și la ei să facă și aici dreptate”¹³.

Ideea înfăptuirii unității naționale a prins rădăcini puternice în masele largi, transformându-se într-o puternică forță, care le-a înțepit lupta pentru progres. Dorința de unire într-un singur stat independent și suveran a fost clar exprimată încă în timpul revoluției de la 1848. Astfel, la Adunarea de la Blaj, din 3/15 mai - 5/17 mai 1848 a românilor din Transilvania pe lângă revendicări economice, politice și sociale și alături de recunoașterea românilor ca națiune, masele populare au cerut unirea cu frații lor de peste Carpați, prin cunoscutul strigăt „**Noi vrem să ne unim cu țara!**”¹⁴.

Revoluționarii moldoveni, refugiați în Transilvania și participanți la grandioasa adunare de la Blaj, prevedeau în programul elaborat la 12/24 mai 1848 la Brașov „Principiile noastre pentru reformarea patriei”: „unirea Moldovei cu Țara Românească”¹⁵, iar cei refugiați la Cernăuți în programul intitulat „Dorințele Partidei Naționale în Moldova” arătau că unirea Moldovei cu Țara Românească „este drept cheia boltei fără de care s-ar prăbuși tot edificiu național”¹⁶.

Ideea unirii Principatelor Române a fost propagată în presă și la întruniri de revoluționarii pașoptiști munteni. Astfel, ziarul „Pruncul român” din 13 iunie 1848 publica apelul „Către frații noștri din Moldova”: „Ceasul libertății a sunat pentru tot românul. Uniți-vă cu noi, frați de dincolo de Milcov; peste undele lui vă întindem brațele, dorind cu înfocare a vă da sărutarea frăției și a libertății. Munteam și moldoveanu sunt toți români, sunt frați, o singură nație: uniți vă cu noi, goniiți pe tiranul a cărui nume va rămâne o pată vecinică în istoria țării, mălțați stindardul libertății și

dobândiți-vă sfintele drepturi. Uniți vom fi tari; uniți vom sta împotriva oricărui vrăjmaș al libertății noastre. Trăiască libertatea. Trăiască România”¹⁷. O lună mai târziu C. A. Rosetti adresându-se tot moldovenilor, le cerea unirea când spunea „Vă întindem mâna frați moldoveni în interesul nostru comun vă cerem unire, vom alcătui un singur stat, o singură nație, o singură Românie liberă”, iar Dimitrie Bolintineanu în „Poporul Suveran” susținea cu ardoare „unirea provinciilor române”¹⁸.

Simion Bămuțiu, unul dintre conducătorii revoluției de la 1848 din Transilvania, în patetica chemare rostită în catedrala Blajului din 2/14 mai 1848 îndemna la unirea strânsă cu poporul ca o cheazăsigă sigură pentru organizarea țelurilor revoluționare: „Uniți-vă cu poporul toți, preoți, nobili, cetățeni, ostași, învățați și vă consultați cu un cuget asupra mijloacelor reînvierii naționale, pentru că toți sunteți fiii aceleiași mame și cauza este comună; țineți cu poporul toți ca să nu răătăciți, pentru că poporul nu se abate de la natură, nici nu-l trage străini așa ușor în partea lor cum îi trag pe unii în celelalte clase, care urlă împreună cu lupii și sfășie pe popor dimpreună cu aceștia”¹⁹.

În timpul revoluției de la 1848-1849 s-a ridicat la luptă și populația asuprită din rândurile naționalităților conlocuitoare. În Transilvania la lupte împotriva forțelor militare habsburgice, au participat și revoluționari sași, secui, maghiari; sunt de remarcat jertfele multor revoluționari sași și maghiari căzuți în lupta împotriva trupelor intervenționiste habsburgice și țariste.

Patriot și revoluționar înflăcărat, Nicolae Bălcescu a prețuit mult vitejia și jertfele maselor transilvănene, dar totodată a văzut clar tragicele greșeli ale conducătorilor români și maghiari de aceea va lupta neobosit pentru unirea în luptă a revoluționarilor români și maghiari, a condamnat naționalismul și șovinismul, militând pentru înfrățirea popoarelor. Eforturile sale vor da roade abia în vara anului 1849, când prin intermediul său s-a ajuns la o înțelegere între guvernul maghiar și conducătorul revoluționarilor români din Munții Apuseni, Avram Iancu, cu privire la încetarea oricăror lupte între maghiari și români; iar în iulie se semna „Actul de pacificațiune” între guvernul maghiar și revoluționarii români în frunte cu Nicolae Bălcescu, parlamentul maghiar vota în iulie „legea naționalităților”, acordând egalitatea în drepturi a românilor cu maghiari. Toate acestea veneau prea târziu deoarece revoluția atât maghiară, cât și cea română își trăia ultimele zile. În scrisoarea sa de la Câmpeni, Avram Iancu se adresează „Fraților maghiari”, frați cu care se lupta de aproape nouă luni de zile, arătându-le că „noi prealuminat vedem și prea hotărât credem, că între aceste două patrii surori, maghiarul de existență și de viitor nu poate vorbi fără român, nici românul fără maghiar... Amândouă părțile vedem că pericolul ne amenință, încă de aproape, și totuși nu ne putem înțelege. Nu știm din ce pricină, pizma sau doară nepăsarea își învârt sabia între noi și voi, ca nici în agonie să nu putem vorbi de aproape”¹⁹.

„Craiul Munților” arată că oferta de pace a guvernului maghiar vine prea târziu, poporul român nu mai crede în nici o promisiune, deoarece tot timpul a fost înșelat, cu toate acestea, Iancu îi va convinge pe moți să se declare neutri în conflictul dintre armatele maghiare și habsburgice și țariste. „Noi, fraților, într-atât suntem de sinceri, încât toate promisiunile voastre private le credem, însă durere, când târziu sunt astfel de promisiuni către noi îndreptate, după ce cercându-le nu le-am dobândit, căutându-le nu le-am putut afla, după ce ne am macelat, după ce preoțimea și partea inteligentă s-au debilitat, jefindu-se nu prin arme după cum poftesc legile unui război uman, ci prin furci, după ce în poporul nostru a apus spiritul amicitiei către voi

și s-a încuibat o aversiune în contră-vă într-atâtă, încât el fără amăgirea cuiva mai voiește a primi sabia oricărui tiran din Europa de ajutor împotriva voastră; cu fiecare firea ne-a așezat în una patrie, ce împreună să asudăm cultivând-o și împreună să gustăm dulceața fructelor ei... Pe scurt: voim iară a vă spune, și exclamăm; de credeți în cer un Dumnezeu și pe pământ o patrie, luați alte mijloace de a trata cu noi, convinge-veți deplin, că între noi și voi armele niciodată nu pot hotărî, însă nu întârziati, ca să nu se îplinească în voi cuvintele scripturii: „Că va intra mirele și voi nu veți avea undelemn în candelile voastre”²⁰.

În același spirit, Simonffy József îi scria lui Iancu: „Două elemente izolate între atâtea milioane de slavi, românii și ungurii au neapărată trebuință de o mai strânsă frăție. Doar astfel își vor asigura existența, prin urmare, cine seamănă discordie, ură și produce vărsare de sânge între două națiuni surori este trădător al propriei națiuni”.

Din păcate, în august 1849 forțele armate intervenționiste habsburgice și țariste vor înfrânge revoluția din Ungaria și Transilvania. Pentru a nu se mai repeta aceste greșeli, Nicolae Bălcescu nota atenționând încă odată cele două națiuni: „Astăzi vedem curat ca un același despotism ne copleșește pe toți românii împreună cu ungurii, dușmanii de ieri și toate popoarele Europei. Astăzi este învederat pentru tot românul cuminte și cu inimă că libertatea naționalităților nu poate veni de la curțile împărătești și din mila împăraților și a despoților, ci numai dintr-o unire strânsă între toți românii și dintr-o rădăcină a tuturor împreună din solidaritate cu toate popoarele împilate”²².

Înfrângerea revoluției n-a însemnat însă, și înfrângerea ideii și a strădaniilor. Cu toate măsurile drastice luate de către reacțiunea internă și externă, în vederea menținerii „ordinei interne”, n-au putut fi înăbușite noile idei și idealuri proclamate de revoluție: dreptate, libertate, independență și unitate. Acestea nu numai că au continuat să trăiască, dar au înregistrat progrese însemnate pătrunzând în conștiința naționarilor. Dând expresie unei gândiri și simțiri comune, unei voințe de nezdruccinat, animând puternic pe toți românii, Nicolae Bălcescu scria: „Vrem să fim o nație, una puternică liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci voim fericirea noastră, și avem o misie de îndeplinit în omenire. Aceste condiții de putere de care avem nevoie nu le putem găsi decât în solidaritatea tuturor românilor și unirea lor într-o singură nație, unire la care sunt meniți prin naționalitate, prin aceeași limbă, religie, obiceiuri, sentimente, prin poziția geografică, prin trecutul lor și în sfârșit prin nevoia de-a se păstra și de-a se mântui. Dacă raționalitatea este sufletul unui popor, dacă câtă vreme el păstrează acest semn caracteristic al individualității sale, acest spirit de viață, el este investit cu dreptul neprescriptibil de a trăi liber, unitatea națională este chează libertății lui, este trupul lui trebuincios ca sufletul să nu piară și să nu se amortească, ci din contră să poată crește și a se dezvolta”²³.

Deceniul, ce unește revoluția de Unirea din 1859 poate fi socotit o încordare maximă a eforturilor pentru înfăptuirea croicei opere. Ideea unirii prezentă în conștiința oamenilor care sperau că, odată cu ea, să se împlinescă un amplu program de reforme, dobândea, pe zi ce trecea, o forță sporită, antrenând în acțiune straturile cele mai largi ale poporului, ea strângea într-un adevărat torent revoluționar toată conștiința și forța unui popor, hotărât să-și făurească un nou destin istoric. „Unirea Moldovei cu Muntenia într-un singur stat nu este o idee numai în capetele câtorva români prea înținați, nu este o idee ieșită din debaterile de la 1848 încoace, ea a fost sentimentul național

în toate părțile României de când istoria a ne spune câte- ceva despre Dacia”²⁴ - scria Cezar Bolici în 1853, iar Mihail Kogălniceanu releva: „Unirea Principatelor a fost visul de aur, felul isprăvilor marilor bărbați ai României, al lui Iancu Huniad, ca și a lui Ștefan cel Mare, ca și a lui Mihai Viteazul, a lui Vasile Vodă, ca și al lui Matei Basarab. Unirea Principatelor este singurul mod în stare de a consolida naționalitatea românilor, de a le da demnitate, putere și mijloace pentru a împlini misia lor pe pământ”²⁵.

Revoluționarii pașoptiști, datorită condițiilor interne și externe nefavorabile unirii simultane a celor trei țări românești, au ajuns la concluzia că e oportun să se meargă treptat în formarea statului național român, făcându-se primul pas în unirea Moldovei cu Țara Românească. Nicolae Bălcescu arăta că „Revoluția viitoare nu se poate mărșini a voi ca românii să fie liberi, egali, proprietarii de pământ și de capital și frații asociați la fapta unui progres comun. Ea nu se va mai mărșini a cere libertatea dinlăuntru, care este peste puțină a o dobândi fără libertatea de sub dominația străină, ci va cere unitatea și libertatea națională. Deviza ei va fi dreptate, frăție, unitate. Ea va fi o revoluție națională”²⁶.

Emigrația și-a intensificat activitatea la Paris și Londra, avea o permanentă legătură cu țara. Ea s-a adresat opiniei publice europene, făcând cunoscută problema românească, dorința și voința românilor de a trăi liberi, într-un stat democratic unitar și independent. Zeci și zeci de memorii, adrese, petiții, temeinic pregătite au fost trimise către cabinetele de la Londra, Paris, Sankt Petersburg, Viena și Constantinopol cu intenția de a demonstra vechile drepturi istorice ale românilor de a obține o modificare a punctelor de vedere potrivnice sau rezervate ale cancelariilor, fie o acțiune hotărâtă din partea acelor cabinete care erau, în principiu, de acord cu ideea unirii Țărilor române. Un rol important în propagarea ideii unirii le-au avut ziarele și revistele „România literară”, „Steaua Dunării”, „Zimbru”, „România viitoare”, „Junimea română”, „Repubblica română”.

Războiul Crimeii (1853-1855) - punct culminant al manifestării rivalităților și conflictelor de interese existente între marile puteri la mijlocul secolului al XIX-lea - a făcut ca soarta țărilor române să intre din nou în combinațiile de culise ale „concertului european”. Congresul de la Paris 1856 - având scopul principal încheierea păcii și restabilirea „echilibrului european” - a făcut din cauza moldovenilor și muntenilor o chestiune europeană. Contele Alexandru Walewski, reprezentantul Franței a propus unirea Principatelor Române într-un singur stat sub conducerea unui principe străin. Congresul a hotărât în cele din urmă, datorită existenței unor păreri deosebite, consultarea poporului român, prin constituirea divanurilor ad-hoc.

În anii 1856-1858 lupta pentru unire la români a intrat într-o fază nouă, antrenând activ largi pături sociale, toate spiritele înaintate ale societății românești, care înțelegeau să acționeze energic pentru fructificarea a posibilităților create de hotărârile luate de Congresul de la Paris privind Principatele Române, căutând să polarizeze toate energiile naționale în slujba îndeplinirii mărețului ideal Unirea. „Suveranitatea statului român, să străbată munții, câmpiile și dealurile noastre, să umple aerul, să răsune până în unghiurile pământului cele mai departate, ca lumea întreagă să se încredințeze că Unirea este suflarea poporului român, că ea este glasul României. Unirea principatelor nu e o unire de elemente eterogene; ea e unirea de români cu români. Moldovenii și muntenii sunt un singur neam, o singură familie, ei nu sunt nici moldoveni, nici munteni, ci numai români” - așa îndemna Dimitrie Bră-

tianu într-o scrisoare trimisă de la Londra la 11/24 iunie 1856 unioniștilor români²⁷.

Acțiunile întreprinse de către revoluționarii români atât în străinătate, cât și acasă au început să-și dea roadele. În favoarea rezolvării problemei principatelor în conformitate cu cerințele poporului român se pronunțau organe de presă influente și personalități de seamă ale vieții publice și științifice, printre care: Edgard Quinet, Jules Michelet, Luis Blanc, Elias Regnault, Jean Henric Uricini, William Gladstone etc. Unirea - acest drept și aspirație a poporului român - avea să fie exprimată foarte sugestiv și într-un tot unitar de marele și înflăcărat patriot Mihail Kogălniceanu, în ședința Adunării ad-hoc din Moldova din 7 octombrie 1857, când declara: „*Dorința cea mai mare, cea mai generală, aceea hărănită de toate generațiile trecute, aceea care este sufletul generației actuale, aceea care împlinită va face fericirea generațiilor viitoare, este Unirea Principatelor într-un singur stat, o unire care este firească, legiuită și neapărată pentru că în Moldova și în Valahia suntem același popor omogen, identic, ca nici un altul, pentru că avem același început, același nume, aceeași limbă, aceeași religie, aceeași istorie, aceeași civilizație, aceeași instituții, aceeași legi și obiceiuri, aceeași temeri și speranțe, aceeași trebuințe de îndestulat, aceeași hotare de păzit, aceeași dureri de trecut, același viitor de asigurat, și în sfârșit aceeași misie de îndeplinire*”²⁸.

Adunările ad-hoc - organisme reprezentative ale poporului român și consultative pentru marile puteri - au exprimat în pofida atâtor greutăți și manevre de culise a marilor puteri, dorința de unire a moldovenilor și muntenilor. Cele două divanuri ad-hoc au votat fiecare câte o moțiune asemănătoare - Divanul ad-hoc din Moldova în 7 octombrie 1857, iar cel din Țara Românească în 8 septembrie 1857 -, în care se vedea hotărârea poporului român de a crea un stat liber, înzestrat cu instituții moderne și democratice.

După lungi și contradictorii discuții, reprezentanții marilor puteri au semnat la 7/19 august documentul intitulat Convenția de la Paris, care cuprindea statutul internațional și principiile de organizare internă a Principatelor. Convenția hotărâ ca Moldova și Valahia să poarte denumirea de: „*Principatele Unite ale Moldovei și Valahiei*”, ele rămânneau sub suzeranitatea Porții, plătind tribut și sub garanția celor 7 mari puteri semnatare ale Convenției; cele două principate vor avea fiecare domnul său, adunarea sa electivă, guvernul său, armata sa, capitale distincte. Apropierea trebuia să se facă prin înființarea la Focșani a unei Comisii centrale cu scopul de a elabora proiectele legilor comune; a unei curți de justiție și a unei curți de casație unice, aceeași organizare a armatei, în fruntea căreia se va afla un singur șef suprem, ales prin rotație de cele două principate, o banderolă albastră la steagurile deosebite ale celor două principate²⁹.

Prevederile Convenției de la Paris reliefa cu claritate încă o dată poporului român dificultatea, dacă nu imposibilitatea, de a-și vedea împlinit idealul prin bunăvoința sau jocul de interese al puterilor străine, impuneau în mod logic concluzia că numai prin luptă proprie hotărâtă, aspirația realizării Unirii poate primi consacrarea. Câtă dreptate avea Nicolae Bălcescu când, adresându-se românilor, scria: „*În zadar veți îngenunchea și vă veți ruga pe la porțile împăraților; pe la ușile miniștrilor lor. Ei nu vă vor da nimic, căci nici nu vor, nici pot. Fiți gata, dar; a o lua voi, fiindcă împărații, domnii și hoierii pământului nu dau fără numai aceea ce smulg popoarele. Fiți gata, dar; a vă lupta bărbătește, căci, prin lucrare și jertfire, prin sângele vărsat poporul dobândește conștiința drepturilor și datorităilor sale*”³⁰.

Românii au înțeles că Unirea nu poate fi realizată numai printr-o acțiune energică a forțelor interne care să pună diplomația europeană în fața unui fapt împlinit. Dând expresie acestei idei, Vasile Boierescu consemna în „*Naționalul*” din 14/26 august 1858: „*Puterile europene ne-au dat garanția lor, certitudinea că noi vom exista în viitor; că nu vom fi prada celui care se va ridica spre a ne înghiți; însă restul depinde de noi. Depinde de noi dacă vom ști să păstrăm drepturile strămoșilor noștri, de a ști să ne dăm cele mai bune legi și să întărim ordinea socială și morală, să ne angajăm pe adevărata cale a progresului; în sfârșit, depinde de noi dacă vom ști să înfrățim Unirea. Europa ne-a ajutat, rămâne a ne ajuta noi înșine. Noi mulțumim Europei, că, cel puțin, ne-a arătat că Unirea poate fi posibilă*”³¹.

Și așa vor proceda românii, trecând peste voința marilor puteri, și în temeiul prevederilor Convenției de la Paris, ei vor alege același domn în ambele principate, la 5 ianuarie 1859, în Moldova și la 24 ianuarie 1859, în Țara Românească pe Alexandru Ioan Cuza, punând cele 7 mari puteri în fața unui fapt împlinit și pe care ele trebuie să-l recunoască, ca atare.

Unirea din 1859 a reprezentat actul de voință al întregii națiuni române, încununarea luptelor purtate de atâtea generații și înaintași și, în același timp, simbolul marilor transformări economice și social politice care reclama, în mod obiectiv, înaintarea națiunii române pe calea progresului. Pe bună dreptate sublinia în 1909 ziarul „*Tribuna*” din Arad: „*Unirea fusese cea mai îndrăznească și cea mai înțeleaptă faptă a națiunii românești. Indrăznească pentru că s-a săvârșit împotriva voinței și dorinței tuturor marilor puteri europene și înțeleaptă pentru că după veacuri de zbuciumări, părinții patriei prevăzuseră în sfârșit, că numai Unirea poate să fie pârgă de înălțare a neamului românesc*”³².

Făurirea statului modern român în 1859 prin dubla alegere ca domn a lui Alexandru Ioan Cuza confirmă, în egală măsură, patriotismul și remarcabila abilitate a oamenilor politici ai timpului care au știut să depășească obstacolele pe care interesele contradictorii ale acestora le așezau în calea unirii. Decizia finală s-a datorat excepționalei abnegații pe care națiunea română a arătat-o acestei cauze: presiunea populară de la București din istoricile zile de 22-24 ianuarie 1859, plebiscita, o mare aspirație și-i dădea trăinicia eternității. Tocmai acest lucru l-a determinat pe Mihai Kogălniceanu să declare în 1863: „*UNIREA, domnilor; eu nu recunosc nimănui dreptul să zică că Unirea e actul său, individual, proprietatea sa exclusivă; Unirea e actul energic al întregii națiuni, e marea noastră conquistă și de aceea domnilor; nici chiar domnitorului, dar încă un singur particular; nu-i recunosc și nici nu-i voi da vreodată dreptul acesta de a zice că el a făcut singur Unirea... Nu domnilor; Unirea a făcut-o națiunea care a ales domn pentru ambele țări cu misiunea de a realiza Unirea*”³³.

Unirea Principatelor Române s-a bucurat de un deosebit ecou în celelalte provincii românești, aflate sub stăpânire străină, care dobândeau noi temeuri pentru speranța lor permanentă de unire cu România. Alexandru Papu Ilarian declara în 1860: „*Românii din Transilvania, în împrejurările de față numai la Principate privesc, numai de aici așteaptă semnul, numai de aici își văd scăparea. Când s-a ales Cuza domn, entuziasmul la românii Transilvaniei era mai mare decât în Principate*”³⁴. Ea a constituit punctul de plecare și pârgă de susținere a tuturor eforturilor depuse pentru săvârșirea unității naționale și statale, nucleul de atracție pentru toate provinciile românești ce se aflau sub stăpânire străină.

Secole de jertfe și de neîntrerupte eforturi închinat libertății și progresului patriei au condus în mod obiectiv la actul istoric din 9 mai 1877. Dând expresie voinței și aspirațiilor întregului popor român, parlamentul a proclamat în acea zi independența absolută a României. Marea victorie a poporului român de la 9 mai 1877, consfințită prin sânge de armata română la Plevna, Rahova, Smârdan, Nicopole, Belgradcik și Vidin a fost întâmpinată cu satisfacție de forțele progresiste internaționale, de popoarele care se aflau angajate în lupta de eliberare națională. Ea a avut o rezonanță deosebită în spațiul sud-est european și balcanic, în care sârbii, muntenegrenii, croații, bulgarii și alte popoare desfășurau grele bătălii pentru scuturarea dominației străine. După război din 1877, Dobrogea, străvechi teritoriu românesc dintre Dunăre și Marea Neagră s-a reunit cu țara. Marile puteri, continuând politica de dictat, au rupt din trupul Moldovei cele trei județe Kahul, Izmail și Bolgrad, care au fost redade Rusiei.

Unirea din 1859 și cucerirea independenței de stat în 1877 au deschis o etapă nouă în mișcarea politică și națională a românilor, în viața economică, socială și culturală a țării. Ideea libertății naționale a cuprins gândurile și voința unor largi pături sociale, iar lupta românilor din teritoriile aflate sub dominație străină, pentru drepturi politice, economice și culturale, găsește un răsunset tot mai puternic în întreaga țară.

Revoluția din Rusia, prăbușirea țarismului și îndeosebi victoria Marii Revoluții Socialiste din octombrie 1919 a răsunat ca un îndemn înflăcărat la luptă pentru realizarea aspirațiilor de libertate și autodeterminare ale tuturor popoarelor lumii. Decretele asupra păcii și Decretul asupra pământului au dat un impuls luptei de eliberare a românilor din cele două imperii multinaționale, țarist și austro-ungar. Prima provincie, care s-a unit cu vechea Românie, a fost Basarabia. La 24 octombrie „*Congresul militar român*” a proclamat solemn și oficial autonomia politică a Basarabiei și a hotărât constituirea în cel mai scurt timp a Sfatului Țării și convocarea unei Adunări Constituante a Basarabiei. La 27 ianuarie 1919 Sfatul Țării proclamă independența Republicii Moldova.

Dând glas opiniei exprimate de masele largi populare, Sfatul Țării a adoptat cu majoritatea covârșitoare de voturi - 86 pentru, 3 contra și 36 abțineri - hotărârea „*unirii pentru totdeauna a Republicii Moldovenești cu mama sa România, cu respectarea drepturilor minorităților, și a votului universal egal secret și direct, a credinței, a adevărului și a tuturor libertăților obștești ce vor fi garantate prin constituție*”³⁵.

Către sfârșitul anului 1918, încheierea procesului de formare a statului național român unitar într-o nouă etapă de dezvoltare. Destrămarea monarhiei austro-ungare

a accelerat lupta pentru unirea Bucovinei cu România. Atât mișcarea revoluționară democratică, cât și mișcarea pentru unitate națională au acționat în același sens. Într-un strâns paralelism s-au desfășurat și evenimentele din Transilvania. La 18/31 octombrie se constituie Consiliul Național Român Central - format din 12 membri ai P.N.R. și 6 membri ai P.S.D. - „*ca unicul for care reprezintă voința poporului român*”. Pe tot teritoriul acestei străvechi provincii românești s-au format consilii și gărzi naționale județene și locale, care activau sub conducerea Consiliului Național Român Central.

Evenimentele din Transilvania au influențat și au grăbit, la rândul lor, desfășurarea celor din Bucovina, unde la 15/28 noiembrie, Congresul reprezentanților populației bucovinene, prin hotărâre unanimă a decis unirea necondiționată cu România; după 134 de ani de dominație străină, Bucovina își ocupa locul cuvenit în cadrul României Mari. Actul Unirii Bucovinei cu România a fost salutat cu entuziasm de poporul român de pe întregul teritoriu al țării, prin numeroase manifestări, telegrame, scri-sori, prin presă și recunoscut pe plan internațional.

Ultima scenă a impresionantei opere s-a petrecut la 1 Decembrie 1918. Era finalul apoteotic care confera măreția întregii opere, biruinții asupra nedreptății. La 1 decembrie 1918 s-au strâns la Alba Iulia, pe *Câmpul lui Horea*, peste 100.000 de oameni, muncitori, țărani, intelectuali, meseriași, veniți să consfințească actul legitim, obiectiv și progresist de încheiere a procesului de formare a statului național unitar român. La Adunare erau prezenți 1228 de delegați, 940 aleși prin vot de cercurile electorale și 288 delegați ai organizațiilor politice, economice, culturale, religioase, militare și sportive de pe întregul teritoriu al Transilvaniei. Adunarea de la Alba-Iulia din 1 Decembrie 1918 a adoptat istorica Rezoluție de la Alba Iulia prin care Marea Adunare Națională a proclamat solemn „*Unirea Transilvaniei și Banatului cu România pentru toate veacurile*”³⁶.

Caracterul cvasiconcomitent al hotărârilor de unire cu România - 27 martie, 28 noiembrie și 1 decembrie 1918 -, conținutul aproape identic al programelor mișcărilor de eliberare națională a românilor, componența forțelor sociale participante la această luptă, caracterul plebiscitar al hotărârilor luate au ilustrat și au dovedit unitatea de aspirații, comunitatea idealului național - făurirea statului român unitar.

Formarea statului național unitar român a fost opera întregului popor român, lupta activă a cărturarilor, țăranilor, muncitorilor, preoților, învățătorilor și a altor categorii sociale: Vasile Goldiș s-a ridicat împotriva acelor care au încercat să falsifice adevărul istoric.

Note

1. dr. AUREL GANEA, „Formarea și activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor Românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)”, Editura Tipomur, Târgu-Mureș, 1996, p.9.
2. „Formarea națiunii române și statului național român”, Editura Politică, București, 1974, p.25.
3. ȘTEFAN PASCIU, „Făurirea statului național unitar român”, vol. I, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București, 1983, p.38-50.
4. DIMITRIE CANTEMIR, „Hronicul vechimei romano moldo-vlahilor”, în „Opere”, Tomul VIII, București, 1901, p.57.
5. SAMUEL MICU, „Scurta cunoștință a istoriei românilor”, Editura Științifică, București, 1963, p.79.

6. GHI. SINCAL, „Povățuire către economia de câmp pentru folosul școlilor românești celor din Țara Ungurească și din părțile ei împreunate”, Buda, 1905, p.150-151.
7. ION BUDA DELEANU, „De originibus populorum Transilvaniae. Despre originile popoarelor din Transilvania”, vol. I, Editura Enciclopedică, București, 1991, p.2.
8. PETRU MAIOR, „Istoria pentru începutul românilor în Dacia”, Buda, 1812, p.14, 37.
9. DAVID PRODAN, „Supplex Libellus Valachorum”, Editura Științifică, București, 1967, p.494-508.
10. NICOLAE BALCESCU, „Mersul revoluției în istoria românilor”, în „Serieri”, Editura Ion Creangă, București, 1974, p.68.

11. „Documente privind istoria României. Răscoala din 1821“, vol.I, Editura Academiei R.P.R., București, 1959, p.420.
12. „Documente privind istoria României. Răscoala din 1821“, Vol.II, Editura Academiei R.P.R., p.33.
13. „Documente privind istoria României. Colecția Hurmuzaki (seria nouă)“, vol.III, „Solidaritatea românilor din Transilvania cu mișcarea lui Tudor Vladimirescu“, București, 1968, p.35.
14. „Istoria României“, vol.IV, Editura Academiei R.P.R., București, 1964, p.138.
15. „Desăvârșirea unificării statului național român. Unirea Transilvaniei cu vechea Românie“, Editura Academiei R.S.R., București, 1968, p.35.
16. „Gândirea social politică despre Unire (1859)“, Editura Politică, București, 1966, p.39.
17. Apud CONSTANTIN I. GIURESCU, DINU GIURESCU, „Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi“, Ediția a II-a, Editura Albatros, București, 1975, p.593.
18. „Momente din istoria poporului român“, Editura Politică, București, 1966, p.105.
19. „Unirea Transilvaniei cu România - 1 Decembrie 1918“, Ediția a doua, Editura Politică, București, 1972, p. 104; SIMION BĂRNUȚIU, „Români și Unguri“, „Discurs rostit în Catedrala Blajului, 2/14 mai 1848“, Cluj, 1924, p.46.
20. „Scrisoarea-manifest a lui Avram Iancu din 15 iulie 1849, dată la Câmpeni și adresată poporului maghiar“, în „Culegere de texte pentru Istoria României“, Vol.I, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977, p.125-126.
21. AUREL GALEA, Op.cit., P.25.
22. NICOLAE BĂLCESCU, „Opere. Vol. IV. Corespondență“, București, 1964, p.296.
23. idem, „Opere. Tomul I. partea a II-a. Scrieri istorice, politice și economice“, Fundația pentru Literatură și artă, București, 1940, p. 105.
24. „Republica Română“, (Bruxelles), nr: 2/1853, p.281.
25. „Steaua Dunării“ (Iași), nr. 1 din 1 octombrie 1855.
26. NICOLAE BĂLCESCU, „Opere. vol. II. partea a II-a“, Ed. Gh Zane, București, 1940, p.106.
27. „Steaua Dunării“ (Iași), II, nr. 38 din 26 iunie 1856.
28. „Acte și documente, relativ la istoria renașterii României“, vol.VI, partea I-a, București, 1896, p.66-67.
29. „Convenția de la Paris din 7/19 august 1858“, în „România. Documente străine despre români“, Ediția a II-a, București, 1992, p.206-215.
30. NICOLAE BĂLCESCU, „Opere. Tomul I. Partea I-a“, București, 1940, p.106.
31. Apud: „Istoria modernă a României“, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1985, p.175.
32. „Tribuna“ (Arad), XIII, nr. 18 din 24 ianuarie 1919.
33. M. KOGĂLNICEANU, „Discursuri parlamentare din epoca Unirii“, Editura Științifică, București, 1959, p.85-86.
34. „Gândirea social-politică despre Unire (1859)“, Editura Politică, București, 1966, p.202.
35. ION NISTOR, „Istoria Basarabiei“, Ediția a II-a, Cernăuți, 1923, p.425.
36. „Românul“ (Arad), VII (1918), nr.20, din 20 noiembrie/3 decembrie 1918; AUREL GALEA, „Formarea și Activitatea Consiliului Dirigent al Transilvaniei, Banatului și Ținuturilor Românești din Ungaria (2 decembrie 1918 - 10 aprilie 1920)“, I, Editura Tipomur, Târgu-Mureș, 1996, p. 99-100, 434-435; IOAN SCURTU, „Alba Iulia. 1 Decembrie 1918“, Editura Sport-Turism, București, 1988, p.146-148.
37. VASILE GOLDIȘ, „Discursuri rostite în preajma Unirii și la Asociația Culturală „Astra“, București, 1928, p.23.

Résumé

L'évolution de l'idée d'unité nationale chez les Roumains

Le forgerment de l'État national unitaire roumain en 1918 c'est le résultat naturel des luttes séculaires et ininterrompues portées par le peuple roumain pour la liberté et l'indépendance. En faisant face aux dures hostilités de l'histoire le peuple roumain, l'un des plus vieux de l'Europe, a donné de nombreuses immolations pour affirmer sa volonté ferme de vivre librement et indépendamment, pour l'unité de l'État, pour le progrès matériel et spirituel du pays. Durant des générations notre peuple a été obligé de mener une lutte incessante pour défendre la terre ancestrale, de remplacer souvent les outils de travail par l'épée, pour assurer les conditions nécessaires pour son développement matériel et spirituel.

C'est par le prix des luttes dures conduites par des personnalités remarquables tels que Mircea cel Bătrân, Iancu de Hunedoara, Vlad Tepeș, Ștefan cel Mare, Radu de la Afumați, Petru Rareș, Ioan Vodă, Mihai Viteazul, Șerban Cantacuzino, Constantin Brâncoveanu, D. Cantemir, que les Roumains se sont opposés avec acharnement aux tendances d'expansion des monarchies féodales, en contribuant par cela à la défense de la civilisation européenne. C'est dans le feu de la lutte pour l'indépendance que la nécessité impérieuse du forgerment d'un front commun des Pays Roumains et la réalisation de l'unité politique de ceux-ci se contoure de plus en plus, objectif réalisé par Mihai Viteazul en 1600 quand il s'intitulait: „Moi, Mihai Voievod par la pitié du Dieu, seigneur du Pays Roumain, de l'Ardeal et de tout le pays de Moldavie“

L'Union réalisée par Mihai Voievod Viteazul, bien qu'elle ne fut pas durable, avait été un objectif à réaliser pour les successeurs, soit aux XVII-a et XVIII-a siècles, soit par les révolutionnaires de 1848, soit par les générations d'unificateurs du peuple et du pays. L'Union des Roumains dans un seul état exprimée clairement pendant les révolutions de 1821 et 1848-1849 a été soulignée par N. Bălcescu en 1850 quand il écrivait: „L'Union nationale fut le rêve aimé par nos braves voïvodes, par tous nos grands hommes, qui ne contenaient en soi l'individualité et la pensée du peuple roumain pour les montrer au monde. C'est pour ce rêve qu'ils vécurent, travaillèrent, souffrirent et moururent. C'est pour lui que Mircea cel Bătrân et Ștefan cel Mare luttèrent toute leur longue vie et tirèrent sur eux la terrible oppression des Turcs, c'est pour lui que Mihai Viteazul tomba tué sur le champ de Turda, c'est pour lui que Șerban Cantacuzino but de la poison, c'est pour lui que Horea souffrit la terrible mort sur la roue“.

Grâce aux conditions internes et externes défavorables les Roumains réaliseront leur unité en étapes: 1859 - L'Union de la Moldavie avec Țara Românească sous le règne de Alexandru Ioan Cuza; 1877-1878 - la conquête de l'indépendance d'État de la Roumanie et l'union de la Dobrogea avec la Roumanie; 1918 - l'union de la Basarabie le 27 mars 1918 avec la Roumanie, le 28 novembre 1918 l'union de la Bucovine avec la Roumanie et le 1-a décembre 1918 l'union de la Transylvanie avec la Roumanie. Le fin du processus de forgerment de l'État national unitaire roumain au 1-a Decembre 1918 a été apprécié à sa juste valeur par les contemporains lorsqu'ils disaient que c'était „l'acte politique suprême de l'union du peuple roumain tout entier, formant un sommet éternel dans l'histoire du peuple, c'est le point culminant pareil à un nimbe d'apothéose d'un long processus, nécessaire historiquement 1918 l'union de la Bucovine avec la Roumanie et le 1-a décembre 1918 l'union de la Transylvanie avec la Roumanie“.

La fin du processus de forgerment de l'État national unitaire roumain au 1-a Decembre 1918 été appréciée à sa juste valeur par les contemporains lorsqu'ils disaient que c'était „L'acte politique suprême de l'union du peuple roumain tout entier, formant un sommet éternel dans l'histoire du peuple, c'est le point culminant pareil à un nimbe d'apothéose d'un long processus, nécessaire historiquement“.

Camelia Datui

Profesor, Licențiat Teoretic „Unirea“
Tg.Mureș

Aurel Galea

Prof., Dr., Universitatea Ecologică „Dimitrie Cantemir“
Tg. Mureș

